

**МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ПРИКАРПАТСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ ВАСИЛЯ СТЕФАНІКА**



Навчально-науковий інститут мистецтв

**Кафедра методики викладання образотворчого і декоративно-прикладного
мистецтва та дизайну**

СИЛАБУС ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА

«РОЗПИС НА ДЕРЕВІ»

**Рівень вищої освіти – перший (бакалаврський)
Освітня програма Середня освіта «Образотворче мистецтво»
Спеціальність 014 «Середня освіта»
Спеціалізація: 014.12 «Образотворче мистецтво»
Галузь знань 01 Освіта/Педагогіка**

**Затверджено на засіданні кафедри
Протокол № 5
від «15» січня 2025 р.**

Івано-Франківськ – 2025 р.

1. Загальна інформація	
Назва освітнього компонента	Розпис на дереві
Викладач	Гнатюк Михайло Васильович
Контактний телефон	097 90 600 73
E-mail викладача	mychailo.hnatyuk@pnu.edu.ua
Формат освітнього компонента	офлайн/онлайн
Обсяг освітнього компонента	6 кредити ЄКТС, 180 годин
Посилання на сайт дистанційного навчання	https://d-learn.pnu.edu.ua/developer/course/view/4664
Консультації	Середа, 15.00-16.00
2. Анотація до освітнього компонента	
<p>Для усестороннього розвитку художника-педагога важливим є набуття практичних навиків та умінь з декоративного малювання. Програмою передбачено вивчення розпису на дереві, як одного із видів народного малярства, який формувався упродовж століть під впливом регіональних мистецьких особливостей і має спільну естетичну основу – філософію художнього ремесла. Предметом вивчення дисципліни є художні, композиційні і технологічні аспекти, світосприйняття і творчість митців, чиї твори стали знаковими для розвитку художньої культури.</p>	
3. Мета та цілі освітнього компонента	
<p>Метою курсу є вивчення основ декоративного малювання та можливостей його використання у педагогічній практиці.</p> <p>Основними цілями вивчення освітнього компоненту є застосування художніх методів у створенні декоративних композицій та опанування технічними засобами і навиками роботи.</p>	
4. Програмні компетентності та результати навчання	
<p align="center">Інтегральна компетентність</p> <p>ІК 1. Здатність розв'язувати складні спеціалізовані задачі та практичні проблеми у галузі образотворчої та освітньої діяльності або у процесі навчання, що передбачає застосування певних теорій та методів відповідної науки і характеризується комплексністю та невизначеністю умов.</p> <p align="center">Загальні компетентності</p> <p>ЗК 1. Здатність письмово й усно спілкуватися (комунікувати) українською – державною мовою; здатність реагувати мовними засобами на повний спектр соціальних і культурних явищ – у навчанні і на практиці; здатність використовувати засоби художньої виразності у полікультурному просторі.</p> <p align="center">Фахові компетентності</p> <p>ФК 6. Здатність до творчої, художньо-педагогічної, організаторської та художньо-естетичної діяльності, спрямованої на духовний і культурний розвиток особистості.</p> <p>ФК 7. Здатність планувати процес навчання образотворчого мистецтва у загальноосвітній школі та у позашкільних закладах, забезпечувати його реалізацію та оцінку отриманих результатів.</p> <p>ФК 8. Здатність до організації і проведення позаурочної та позакласної роботи (вихід на пленер, екскурсії в музейні установи, участь у мистецьких проектах, майстер-класах, виставках).</p> <p>ФК 10. Здатність керувати художньо-творчою діяльністю учнів, враховуючи їх вікові та індивідуальні особливості.</p> <p align="center">Програмні результати навчання</p> <p>ПРН 1. Вміння вирішувати нестандартні проблем та завдань в галузі професійної діяльності або у процесі навчання, що потребують інтегрованих знань застосування певних теорій і методів відповідної науки.</p> <p>ПРН 3. Знання етапності процесу формування уявлень про сутність, види та жанри</p>	

мистецтва; оперування системою мистецьких знань, художньо-естетичних понять і категорій, необхідних для викладання образотворчих дисциплін у школі та позашкільних закладах.

ПРН 7. володіння ручними та механізованими інструментами, пристроями, обладнанням, здатність до виконання основних технологічних операцій у відповідності з обраним матеріалом та технікою виконання.

ПРН 8. формування емоційно-естетичного рівня, культури почуттів, виховання естетичного сприйняття дійсності та особистісно-ціннісного ставлення до мистецтва.

ПРН 9. розвиток загальних творчих здібностей; стимулювання образного мислення, формування навичок художньої самоосвіти розвинену особистість.

5. Організація навчання

Обсяг освітнього компонента

Вид заняття	Загальна кількість годин
Лекції	6
Практична робота	54
Самостійна робота	120

Ознаки освітнього компонента

Семестр	Спеціальність	Курс (рік навчання)	Нормативний/ вибірковий
5	014 «Середня освіта»	3	вибірковий

Тематика навчальної дисципліни

Тема	кількість год.		
	лекції	практичні заняття	сам. роб.
Тема 1. Петриківський розпис як явище світової культури і складова декоративно-прикладного мистецтва України	2		4
Тема 2. Генеза і становлення петриківського декоративного малювання як виду декоративно-прикладного мистецтва	2		8
Тема 3. Орнамент як основа петриківського декоративного розпису у творах визначних майстрів		2	4
Практ. робота № 1. Вивчення семантики і символіки орнаменту		4	8
Тема 4. Техніка та прийоми виконання петриківського декоративного розпису		2	4
Практична робота № 2. Вивчення техніки виконання орнаменту		4	8
Тема 5. Виконання петриківського декоративного розпису на площині та об'ємних формах з дерева		2	4
Практична робота № 3. Виготовлення методичних таблиць		4	8
Тема 6. Авторські техніки петриківського декоративного малювання у творчості провідних сучасних майстрів		2	2
Практична робота № 4. Виконання копій творів провідних майстрів		4	10
Тема 7. Народне мистецтво та художні промисли Яворівщини в ХХ ст.	2		4

Тема 8. Історія, традиції та художні особливості яворівського декоративного малювання і різьби на дереві		4	4
Тема 9. Весільні скрині та дитячі забавки, як мистецьке явище у народній творчості: композиція, техніки виконання, художні особливості орнаменту		2	2
Практична робота № 5. Вивчення техніки і семантики орнаменту		4	10
Тема 10. Різновиди декоративної пластики в дереві і технологія оздоблення дитячих забавок		2	2
Практична робота № 6. Оздоблення іграшок (коник і пташка)		4	10
Тема 11. Визначні майстри яворівської мистецької школи декоративного малювання та різьби на дереві, їх творчі здобутки (участь у виставках)		2	2
Практична робота № 7. Виготовлення декоративного пласта		4	10
Дослідники народного мистецтва Яворівщини, зокрема декоративних виробів з дерева		2	2
Практична робота № 8. Оздоблення шкатулки		4	10
Образний світ художниці Наталії Дюг		2	4

6. Система оцінювання навчальної дисципліни

Загальна система оцінювання освітнього компонента	Вид контролю – екзамен Максимальна кількість балів – 100 Практичні заняття – 50 балів Екзамен – 30 балів Самостійна робота / індивідуальне/творче завдання – 20
Вимоги до письмових робіт	Тестові завдання – 30 балів Самостійна робота – 20.
Практичні заняття	Максимальна оцінка – 50 балів
Допуск до підсумков. контролю	Виконання 50 % завдань
Підсумковий контроль	Форма контролю – екзамен Форма здачі – комбінована (усна, письмова)

7. Політика навчальної дисципліни

1. Викладання курсу та взаємодія із здобувачем вищої освіти ґрунтуються на ряді положень та принципів академічної доброчесності, що регламентують діяльність здобувачів вищої освіти та науково-педагогічних працівників: Кодекс честі Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про Комісію з питань етики та академічної доброчесності Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника; Положення про запобігання академічному плагіату в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника.

Ознайомитися з цими положеннями та документами можна за посиланням

<https://pnu.edu.ua/положення-про-запобігання-плагіату/>

2. Пропуски практичних занять відпрацьовуються. Здобувач вищої освіти зобов'язаний відпрацювати пропущене заняття відповідно до «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.).

3. Порядок та організація контролю знань здобувачів вищої освіти визначаються «Положенням про організацію освітнього процесу та розробку основних документів з організації освітнього процесу в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» введеного в дію наказом ректора № 447 від 24 липня 2015 р.; із внесеними змінами наказом ректора № 417 від 03 липня 2023 р.) https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/08/polozenia-pro-osp_7-redaktsia.pdf та «Порядку організації та проведення оцінювання успішності здобувачів

вищої освіти Прикарпатського національного університету імені Василя Стефаника» (введено в дію наказом ректора №799 від 26.11.2019 р.; із внесеними змінами наказом № 309 від 19 травня 2023 р.) <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2023/05/otzinnuvannja-uspishnosti.pdf>.

4. Неформальна освіта зараховується згідно «Положення про визнання результатів навчання, здобутих шляхом неформальної освіти в Прикарпатському національному університеті імені Василя Стефаника» <https://nmv.pnu.edu.ua/wp-content/uploads/sites/118/2022/11/neformalna-osvita.pdf>

8. Рекомендована література

Основна:

1. Антонович Є. А., Захарчук-Чугай Р. В., Станкевич М. Є. Декоративно-прикладне мистецтво. Львів: Світ. 1993. 273 с.
2. Антонович Є. А., Проців В. І., Свид С. П. Художні техніки у школі: Навч.-метод. посібник для студентів худ.-граф. факультетів вищ. навч. закл. К.: ІЗМН. 1997. 312 с.
3. Гнатюк М. В. Нев'янучі квіти Покуття у творчості Параски Хоми. Вісник Львівської національної академії мистецтв. Вип. 41. Львів. 2019. С. 46-52.
4. Гнатюк М. В. Традиції яворівської школи художніх ремесел і актуальні питання мистецької освіти. *Вікова спадщина українського народу: регіональний аспект: Збірник наук. праць / [упор.: Л. В. Сліпчишин].* Львів: СПОЛОМ. 2019. С.6-18.
5. Гнатюк М. В. Українська народна іграшка як засіб художньо-естетичного, трудового і національного виховання // *Гірська школа Українських Карпат. Наукове фах. вид-ня з пед. наук.* Івано-Франківськ. 2017. № 17. С. 81-90.
6. Гнатюк М. В. Яворівська іграшка і скриня: історія розвитку та художні особливості // Вісник Прикарпатського університету. Педагогіка. Вип. XXVIII-XXIX. Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. від. ЦІТ ПНУ. 2009. С. 21-27.
7. Гнатюк М.В. Декоративне малярство села Петриківки як джерело художнього виховання учнів // *Мистецтво в сучасній школі: проблеми пошуків / Матеріали науково-методичної конференції «Актуальні проблеми мистецької освіти: історія і сучасність» (м. Івано-Франківськ, березень 2008) / За заг. ред. доц. М. В. Вовка.* Івано-Франківськ: Вид.-дизайн. відділ ЦІТ ПНУ. 2008. Вип II. С. 17-27.
8. Дацко В. І. Яворова віть. Літопис рідного краю в життєписах. Енциклопедичний бібліографічний довідник. Львів: Логос. 2009. 498 с.
9. Жеплинський Б. М., Ковальчук Д. Б. та ін. Творці яворівських забавок. Львів: Колесо. 2018. 270 с., іл.
10. Завершинський В. Олександр Опарій: петриківські мотиви у мистецтві декоративного розпису / за ред. доц. Н. Мархайчук. Х.: Раритети України, 2017. 168 с. (Майстри українського фарфору та фаянсу: вип.2).
11. Кириченко М. Український народний декоративний розпис: Навч. посіб. К.: Знан.-Прес, 2006. 228 с.
12. Полякова та ін. Образотворче мистецтво, 1-7 класи; теорія навчання, календарно-тематичне планування, основні поняття з образотворчого мистецтва: Навч.-метод. посібн. для вчителів. Харків: Скорпіон. 2001. 160 с.
13. Селівачов М. Лексикон української орнаментики. Київ. 2009. 208 с.
14. Тимків Б. М., Кавас К. М. Виготовлення художніх виробів з дерева. Ч. II. Мозаїка. Випалювання. Розпис / За ред. доц. Б. М. Тимківа. Львів: Світ. 1996. 144 с.: 88 іл.
15. Яремін В. М., Захарчук-Чугай Р. В. Скарбниця народного мистецтва Яворівщини : книга-альбом. Дрогобич: Коло. 2020. 228 с.; іл.

Додаткова:

1. Декоративно-ужиткове мистецтво. Словник у двох томах / Запаско Я. П. (керівник авт. колект.), Голод І. В., Білик В. І., Кравченко Я. О., Лупій С. П., Любченко В. Ф., Мельник І. А., Тарновський О. О., Шмагало Р. Т. Львів: Афіша. 2000. Т. 1. 364 с.; Т. 2. 400 с.

Викладач: Гнатюк Михайло Васильович,

доцент кафедри методики викладання
образотворчого і декоративно-
прикладного мистецтва та дизайну